

חוסן זה סדר נשים

א. במדבר, פרק כ"ז

ותקרבנה בנות צלפחד, בן-חפר בן-גלעד בן-מכיר בן-מנשה, למשפחת, מנשה בן-יוסף; ואלה, שמות בנותיו--מחלה נעה, ורחלה ומלכה ותרצה. ב ותעמדנה לפני משה, ולפני אלעזר הכהן, ולפני הנשיאים, וכל-העדה--פתח אהל-מועד, לאמר. ג אבינו, מת במדבר, והוא לא-היה בתוך העדה הנועדים על-ה, בעדת-קרח: כי-בחטאו מת, ובנים לא-היו לו. ד למה יגרע שם-אבינו מתוך משפחתו, כי אין לו בן; ותנה-לנו אחזה, בתוך אחי אבינו.

ב. במדבר רבה, פרשה כ"א, סעיף י'

"ותקרבנה בנות צלפחד" אותו הדור היו הנשים גודרות מה שאנשים פורצים שכן את מוצא שאמר להן (אהרן) שמות לב, ב" (פרקו נזמי הזהב אשר באזני נשיכם "ולא רצו הנשים ומיחו בבעליהן שנאמר) שם, ג" (ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב וגו' "והנשים לא נשתתפו עמהן במעשה העגל וכן במרגלים שהוציאו דבה) במדבר יד, לו": (וישובו וילינו עליו את כל העדה "ועליהם נגזרה גזירה שאמרו לא נוכל לעלות אבל הנשים לא היו עמהם בעצה שכתוב למעלה מן הפרשה) כו, סה": (כי אמר ה' להם מות ימותו במדבר ולא נותר מהם איש כי אם כלב בן יפונה "איש ולא אשה על מה שלא רצו ליכנס לארץ אבל הנשים קרבו לבקש נחלה בארץ לכך נכתבה פרשה זו סמוך למיתת דור המדבר שמשם פרצו האנשים וגדרו הנשים.

ג. במדבר, פרק כ"ו

אלה פקודי משה, ואלעזר הכהן--אשר פקדו את-בני ישראל, בערבת מואב, על, ירדן ירחו. סד ובאלה, לא-היה איש, מפקודי משה, ואהרן הכהן--אשר פקדו את-בני ישראל, במדבר סיני. סה כפי-אמר ה' להם, מות ימותו במדבר; ולא-נותר מהם, איש--כי אם-כלב בן-יפנה, ויהושע בן-נון. רש"י-- "ובאלה לא היה איש וגו' אבל על הנשים לא נגזרה גזרת המרגלים לפי שהן היו מחבבות את הארץ האנשים (אומרים) במדבר יד (נתנה ראש ונשובה מצרימה. והנשים אומרות תנה לנו אחוזה. לכך נסמכה פרשת בנות צלפחד לכאן.

ד. ישעיהו, פרק ל"ג, פסוקים ב'- ט"ו

ב. ה' חננו, לך קוינו; היה זרעם לבקרים, אף-ישועתנו בעת צרה... ד. והיה אמונת עתיד, חסן ישועת חכמת ודעת; וראת ה, היא אוצרו... ו. פחדו בציון חטאים, אחזה רעדה חנפים; ז. מי גגור לנו, אש אוכלה--מי-גגור לנו, מוקדי עולם. טו. הלך צדקות, ודבר מישרים; מאס בבצע מעשקות, נער בפיו מתמך בשחד, אטם אָזְנוֹ משמע דמים, ועצם עיניו מראות ברע. גמרא שבת, דף ל"א-אמונת זה סדר זרעים. עיתך זה סדר מועד. חוסן זה סדר נשים.

ז. צפניה, פרק א', פסוק י"ח, פרק ב' פסוקים א'-ד'.

גם-כספם גם-זהבם לא-יוכל להצילם, ביום עברת ה ובאש קנאתו, תאכל כל-הארץ: כי-כלה אף-נבהלה יעשה, את-כל-ישבי הארץ. התקוששו, וקושו--הגוי, לא נכסף... בקשו את-ה כל-ענוי הארץ, אשר משפטו פעלו; בקשו-צדק, בקשו ענה--אולי תסתרו, ביום אף-ה. ד. כי עזה עזובה תהיה, ואשקלון לשממה; אשדוד, בצדקתם יגרשוה, ועקרון, תעקר. רש"י שם- התקוששו- התלקטו והאספו יחד.. וקושו- השוו מעשיכם לדעת קונכם. ורבותינו דרשו, קשוט עצמך ואח"כ קשוט אחרים.

ט. גמרא, מסכת ברכות, פרק ט, דף ס

ת"ר להנכנס לבית המרחץ אומר יהי רצון מלפניך יי אלהי שתצילני מזה ומכיוצא בו ואל יארע בי דבר קלקלה ועון ואם יארע בי דבר קלקלה ועון תהא מיתתי כפרה לכל עונותי אמר אביי לא לימא אינש הכי דלא לפתח פומיה לשטן דאמר ר"ל וכן תנא משמיה דר' יוסי לעולם אל יפתח אדם פיו לשטן אמר רב יוסף מאי קראה דכתיב (ישעיהו א, ט) (כמעט כסודם היינו לעמורה דמינו מאי אהדר להו נביא שמעו דבר יי קציני סודם וגו'.

י. עין אי"ה ברכות ב', שם, פסקה קע"ז.

האיש הבריאה בגופו ונפשו לא יחדר ורעיוניו לא יבהלוהו גם בעת שיצייר לנפשו אסונות ופגעים, ומדת הגבורה לא תעזבהו. ע"כ הברייתא הראשונה שנאמרה בימים מקדם בעת ישב ישראל עוד שלו ושאנן ולא חובלה רוחו, דברה דברים כהוייתם על המציאות בכל דרכי אפשריותה, ולא חלה בזה כל אסון לרוח הגבורה הצריכה להיות תמיד עם האדם. אמנם בעת הגלות, שנחלשו הנפשות, צריכות ההרגשות לשמירה יתירה, וביותר רוח הגבורה עלול להיות נפגע מכל רעיון מחריד. ומצד חלישות הנפש אין האדם שליט להסיר מלבבו רעיוני עצב וחרדה אם רק הוציאם בשפתו. ע"כ אל יפתח אדם פיו לשטן, כי התכונה החלשה המחוברת לעם ד' ע"י תגרת יד אויביו וצרותיו הרבות, אם כי בקרבו רוחו מלא אומץ וגבורה. אבל צריכה היא שמירה מכל ציור מרעיד ומחליש. וההחלשה והפחד ומיעוט הגבורה, הם מכינות את האדם לנפילות רבות, גשמיות רוחניות, "טוב לפני האלהים ימלט ממנה". והדבר נוהג אפילו בתכונות הרוחניות וגם במצב הכללי בעת ההתמוטטות וחסרון הגבורה הבריאה, כי אז מוצאים הציורים החיצוניים מקום לפעול ע"פ דרכם, עד שאפילו ביחוסים המוסריים הכלליים ראוי להשמר מהתפרצות דמיונות רעות ע"י הדיבור. "כמעט לסדום היינו" הנה התוכחה ביאוש כזה, גורמת באמת נמיכת רוח וקלקול מוסר, עד שנכון הוא הדבר ע"פ האמת הברורה לקרותם קציני סדום. ויש בזה מקום לימוד בעניני התוכחה והלימוד וההתעוררות הכללית בעניני הכלל, שלא לתאר המצב, בין הרוחני בין הגשמי, בצבעים של יאוש ואפלה גדולה. שאין אותן הציורים מביאים לרומם את העם, כ"א להשכיח כבודו לעפר, לרפות ידיו ולהשפילו, והרעיונות המשפילים את הרוח, פועלים בעל כרחו של האדם הפרטי וגם בע"כ של האומה בכללה.

יא. הרב קוק, עקבי הצאן, מאמר הפחד.

הפחד הנפרז הוא נוטל את זיו החיים של האדם ושל כל החי המרגיש. אין דבר רע ואכזרי בעולם דומה לו. הוא מגדיל את כל הרעות יותר באין ערוך ממה שהם, ומאפיל את זוהר כל הטובות, בחתירתו אשר יחתור מתחת לאשיותיהן להגזים ששם צפונה רעה, תחת הטוב הגלוי. מקור כל חולשה וכל רפיון חמרי מוסרי ושכלי, הוא רק הפחד העובר את גבולו; הוא יאיים על האדם, שלא יעשה כל דבר לישועתו, שלא ינקף אצבע להצלתו, שמא ינזק, שמא יביא עליו רעה לא יוכל כפרה, עד שהוא עושהו לחלש ומלא רפיון, עד שמעצלות ואפס מעשה הוא נופל בכל רע

יב. מידות הראי"ה, מידת הפחדנות, סעיף ד

הפחדים הם פתיות גמורה, אין לאדם לפחד כלל כי-אם להזהר, יותר שהוא פוחד הוא נופל, וכשהוא מתפחד, מעצם הפחד בא לו המכשול. ע"כ צריך הוא להתגבר בשכל לדעת שאין לו כלל ממה להתפחד. כל ציורי הפחד הנם רק צבעים פזורים מציור גדול שצריכים להשלימו, וכשממלאים אותו הם מצטרפים לכולו להמשיך בטחון גדול ועצום מאד. הממלא את כל הנפש עז וגבורה. והמזיקין עצמם וכל צללי בלהותיהם מתהפכים לכחות מסעדים ועוזרים, המשמחים ומרחיבים את הדעת, ומציאות הרע והקלקול שבהם כלה (ד) לגמרי, ומרץ-החיים שבהם מתהפך לכח מעודד באומץ קודש. וששון ושמחה ישיגו (ד), וחדות ד' מעוזכם ה)

יג. שמונה קבצים, קובץ ו', פסקה ק"ט

על כל המקומות שחיי האדם ההכריים וההרגשיים מתפשטים, שאין שם ישוב שכלי ברור, מתפשטת הממשלה הדמיונית, שהיא יוצרת להצלמי בלהות. אמנם אם האדם יוצא ידי חובתו לעמול בכל כחו במקצועות שידו מגעת שם, לבא להסתכלות בהירה, מועלת הבהירות הזאת למשוך קו של יושר גם במקומות שהדמיון לבדו עושה שם את ציוריו, וההשערות נהיות שם לדברים מאושרים, מישבי הנפש, ובוני עולם הרוחני של האדם. אבל כשהדמיון מתפשט, מפני שמוצא לו הרבה מרחבים שלא נגע שם יד השכל מפני עצלות ורפיון ידים, שם עושה הוא מעשה תעתועים, יוצר לו צורות מבהילות ומשפטים מעוקלים, שהנשמה מתענה בהם ומצרי גיהנם מתגברים בהם כזאבי ערב, בלא רחמים וחמלה, בלא אור חסד וחיי נחת של חכמה ודעת ד'. על כן אין לו לאדם, כי-אם להיות תמיד בכל כחו מזוהר, להיות ידיו ולבו נתונים לתורה וחכמה, למען ישכיל, כי בי חשק ואפלטוהו, אשגבהו כי ידע שמי, יקראני ואענהו, עמו אנכי בצרה, אחלצהו ואכבדהו, אורך ימים אשביעהו, ואראהו בישועתי